

Onderwerp:

Datum: 3 oktober 2024
Portefeuillehouder: M. Everhardt
Team: Beleid Samenleving
Steller: K.E. van Rossum
06 25661164
Karen.van.rossum@diemen.nl

Wat is de voorgeschiedenis en de concrete aanleiding van de informatie?

Voorgeschiedenis

Veilig Thuis heeft de wettelijke taak om burgers te adviseren en te beschermen door meldingen te onderzoeken over vermoedens van Huiselijk geweld of kindermishandeling. Deze taak is vastgelegd in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015). Er zijn landelijk 25 Veilig Thuis-organisaties waar slachtoffers, daders en omstanders ook terecht kunnen voor hulp en advies. Elke regio heeft een eigen Veilig Thuis organisatie. De Veilig Thuis-organisaties werken met elkaar aan verbetering van de kwaliteit van hun werk in het Landelijk Netwerk Veilig Thuis (LNVt).

Veilig Thuis draagt een melding direct over naar vrijwillige hulp of naar het cliëntsysteem, kijkt samen met al aanwezige hulpverleners en de persoon/personen waarover gemeld wat nodig is om het weer veilig te maken (dienst Voorwaarden & Vervolg), of onderzoekt zelf in hoeverre daadwerkelijk sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling (dienst Onderzoek). Na het eigen onderzoek kan Veilig Thuis de Raad voor de Kinderbescherming verzoeken een onderzoek te doen, een melding doen bij de politie en/of de melding alsnog overdragen naar vrijwillige hulp (sociaal team).

Aanleiding

In de zomer van 2023 vroeg de inspectie informatie op over de wachttijden van de 25 Veilig Thuis organisaties. Uit deze informatie kwam naar voren dat het geen enkele Veilig Thuis-organisatie in het voorjaar van 2023 lukte om de taken tijdig uit te voeren waar wettelijke termijnen voor zijn vastgesteld in het uitvoeringsbesluit Wmo 2015. Deze informatie geeft de inspectie aanleiding om verdiepend toezicht uit te voeren, in de eerste plaats om meer inzicht te krijgen in de ernst en de omvang van de wachttijstproblematiek.

Dit toezicht maakt deel uit van drie bezoeken die de inspectie brengt aan Veilig Thuis-organisaties in de eerste helft van 2024. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) heeft in de drie regio's Veilig Thuis Amsterdam-Amstelland, Veilig Thuis Gelderland Midden en Veilig Thuis West-Brabant een verdiepend onderzoek uitgevoerd om zicht te krijgen op de aard en de omvang van wachttijsten. De IGJ publiceert de drie onderzoeken en een overkoepelend rapport op 3 oktober op hun website. Alle gemeenteraden van de regio Amsterdam – Amstelland, worden gelijktijdig geïnformeerd over het inspectierapport van Veilig Thuis Amsterdam – Amstelland.

Ligt aan de informatie een collegebesluit ten grondslag?

Nee

Samenvatting

Constateringen van de inspectie

De inspectie heeft onderzocht of Veilig Thuis de veiligheid van gezinnen en kinderen waarover is gemeld tijdig oppakt, of Veilig Thuis de veiligheid tijdig onderzoekt en/of doorgeleidt naar passende hulp, inzicht heeft op de veiligheid gedurende het wachten en de melding integraal en deskundig beoordeelt.

De inspectie constateert dat Veilig Thuis in veel gevallen niet voldoet aan de wettelijke termijn van vijf werkdagen voor de volledige veiligheidsbeoordeling. Een groot aantal meldingen komt terecht op een wachtlijst. Gezinnen hebben in het huidige stelsel te maken met organisaties die opeenvolgend met gezinnen werken, met elk hun eigen onderzoek en aanpak. We noemen dit het estafettemodel. Dit leidt tot lang wachten op hulp en ontbreken van samenhang in de aanpak van achterliggende problemen. Dit is niet in het belang van kinderen en gezinnen, en ook maatschappelijk gezien onwenselijk.

Daarnaast constateert de inspectie dat er sprake is van beperkte beschikbaarheid van passende en deskundige hulp bij netwerkpartners, waardoor Veilig Thuis meestal niet een huishouden tijdig kan over dragen. Dit maakt dat de doorlooptijden nog meer zijn toegenomen. Hierdoor maakt de inspectie zich zorgen over het zicht op de veiligheid bij de meldingen die minder acuut zijn en niet meteen worden opgepakt. Het zicht op veiligheid is momenteel onvoldoende en behoeft verbetering. De inspectie concludeert dat het Veilig Thuis wel lukt om na een melding direct te beoordelen of er sprake is van acute onveiligheid in een gezin of huishouden en er direct op te handelen. Ook over de medewerkers is de inspectie positief; ze ziet betrokken en deskundige medewerkers die onder hoge druk moeten werken met kwetsbare huishoudens.

Verbeterplan

Veilig thuis gaat aan de slag om aan de aanbevelingen van het inspectierapport te voldoen.

Zicht op veiligheid tijdens het wachten verbeteren

De inspectie constateert dat het zicht op veiligheid tijdens het wachten bij Veilig Thuis verbetering behoeft. Veilig Thuis is aan de slag om tijdens het wachten beter in contact te komen met melders en directbetrokkenen. Dit wordt uitgewerkt in het verbeterplan.

Veilig Thuis gaat direct bij de start van een melding betere afspraken maken met melders over hoe de melders tijdens het wachten het zicht op veiligheid kunnen houden. Zo is er nu al afgesproken dat melders contact met Veilig Thuis zoeken, indien de situatie in een gezin of huishouden verandert. In dat geval, beoordeelt Veilig Thuis de urgentie en prioriteit opnieuw. Het 'zicht op de veiligheid tijdens het wachten' krijgt meer nadruk in de trainingen van de medewerkers van Veilig Thuis. Veilig Thuis gaat medewerkers en melders beter informeren over de prioritering in wachtende zaken.

Tijdigheid veiligheidsbeoordeling

De inspectie constateert dat een aantal medewerkers heeft aangegeven te weinig tijd te hebben voor de kerntaken van Veilig Thuis. In 2023 is Veilig Thuis begonnen met het versterken van focus op de kerntaken en het anders organiseren van aanpalende werkzaamheden. Zo geeft Veilig Thuis nu minder voorlichting aan netwerkpartners, is Veilig Thuis niet langer via de chat in de avond en het weekend bereikbaar, worden Veilig Thuis medewerkers niet langer ingezet voor de adviestaak van het CSG en is de verplichte advisering over de inzet van crisisbedden gestopt. De uren die hiermee gemoeid waren van medewerkers kunnen nu ingezet worden in het primair proces.

Deskundigheid en integraliteit veiligheidsbeoordeling

De wachttijden zijn al langer hoog als gevolg van moeilijke arbeidsmarktomstandigheden en hoge werkdruk in de sector. Dit heeft al langere tijd de aandacht van het algemeen bestuur en de directie van Veilig Thuis. Zodoende is is Veilig Thuis vanaf 2022 aan de slag gegaan met het werven en opleiden van medewerkers én met het terugdringen van het ziekteverzuim. Het tekort aan formatie is van ca 20 fte teruggedrongen naar c.a. 10 fte. Het ziekteverzuim is gedaald van meer dan 12% in het najaar 2023 tot minder dan 9% in het voorjaar 2024. Veilig Thuis investeert in het behoud van medewerkers door stevig in te zetten op een aantrekkelijke werkpraktijk. Het afgelopen jaar is er ruimte ingericht voor drijfveren en reflecties, maar ook is er ruimte om uit te blazen en aandacht te hebben voor elkaar. Om de primaire processen een kwaliteitsimpuls te geven en het zicht op de veiligheid te kunnen verbeteren was het zaak meer uniform te kunnen werken en nabijheid van het management te organiseren. Daartoe heeft Veilig Thuis de teamindeling aangepast. In oktober 2023 is Veilig Thuis gestart met een spoedteam. Dit team zorgt dat er direct geacteerd wordt op

vermoedens van acute onveiligheid. De teams Advies & Ondersteuning en Beoordeling & Vervolg starten per 1 oktober aanstaande. Deze indeling faciliteert een werkwijze waarbij er binnen Veilig Thuis minder overgedragen hoeft te worden en stelt medewerkers in staat zich beter te focussen op hun kerntaak.

Tijdige overdracht naar passende hulp

De inspectie stelt dat Veilig Thuis ook met netwerkpartners en opdrachtgevende gemeenten een verbetering moet realiseren in de doorstroom in het stelsel.

De constatering van de inspectie onderschrijven het belang van de ingezette ontwikkelingen onder de noemer Blijvend Veilig. Met Blijvend Veilig worden grote innovatieve stappen gezet waarmee we het estafettemodel willen doorbreken. Gezinnen worden niet door een keten van instellingen geholpen maar door vaste professionals. In plaats van casuïstiek over te dragen naar andere partijen wordt de netwerkpartner aangehaakt bij lopende hulpverlening. Hierdoor wordt gezorgd dat dubbelingen in het werk wegvallen. In deze nieuwe aanpak is ook aandacht is voor de bredere problematiek in huishoudens (zoals schulden, verslaving en huisvesting). Het regionale veiligheidsteam Blijvend Veilig maakt de bescherming voor huishoudens eenvoudiger en meer gezinsgericht waardoor zij zich beter gehoord en geholpen voelen. Gezinnen en huishoudens waarin onveiligheid een rol speelt worden veel sneller en beter geholpen. Een groot deel van de functionaliteiten van Veilig Thuis gaan op in Blijvend Veilig. Deze ontwikkeling sluit aan bij het landelijke Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Momenteel werken de lokale teams in Amsterdam Noord en Uithoorn volledig met Blijvend Veilig. In Diemen volgen we deze ontwikkeling nauwgezet. Tegelijkertijd wordt er nu, via gemaakte afspraken, door het sociaal team en de gecertificeerde instelling (jeugdbescherming) gewerkt volgens de bedoeling van Blijvend Veilig. In bepaalde casuïstiek is sprake van meerintensieve samenwerking en betrokkenheid naar gezinnen.

Amsterdam-Amstelland, wil vaart maken met de ambities van het Toekomstscenario, omdat het huidige stelsel ernstig tekortschiet in de hulp aan kwetsbare gezinnen. Hiervoor is nodig dat het kabinet gaat werken aan nieuwe wetgeving en de benodigde financiële middelen voor de transformatie reserveert op de begroting. Tegelijkertijd is het nodig om tijdens de voorbereiding van nieuwe wetgeving, door te kunnen gaan. Het is begrijpelijk dat landelijke invoering zorgvuldige voorbereiding en tijd vraagt. In die tussentijd kan echter niet gewacht worden omdat de proeftuinen voor gezinnen en professionals goede resultaten laten zien.

Dit inspectierapport is opnieuw een signaal van de steeds prangender wordende problemen omtrent wachttijden in het gehele stelsel van hulpverlening. Alle inwoners van Amsterdam-Amstelland verdienen een veilig thuis. Het is een enorm belangrijke opgave, waar we ons blijvend voor in moeten blijven zetten.

Ter inzage in iBabs

Nee

- EINDE -